

12.11.2024

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2022/ 1505
Toplantı Tarihi/Sayısı : 16.08.2024/231
Karar Numarası : 2024/752
Başvuran : M.Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : MSA Mesleki Eğitim ve Ticaret Anonim Şirketi
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın bir restoranın vale hizmetinden aracının TOYOTA marka olması nedeniyle yararlanamadığı, arabanın ekonomik sınıf bir araç olması nedeniyle kendisine vale hizmeti verilmediği, dolayısıyla servet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran M.Y. başvuru dilekçesinde özetle;

a. "MSA'nın Restoranı" isimli restoran için 25 Eylül 2022 Pazar günü 4 kişilik aile grubu ile saat 15:30 civarı binaya 2 araç ile giriş yaptıklarını, grubun 2 farklı araçta olduğunu ve diğerinden önce vale yerine ulaşan aracın vale görevlisi tarafından herhangi bir sorgulama yapılmaksızın teslim alındığı halde ikinci aracın vale sorumlusu tarafından rezervasyon sorgulamasına tabi tutularak rezervasyon olmaması sebebiyle teslim alınmadığını,

b. Yaşanan olayda grubun sorgulamaya tabi tutulmadan vale tarafından teslim alınan aracının plakalı siyah renk AUDI marka lüks sınıf araç olduğunu, vale yerine 5 dakika sonra giden ve teslim alınmaktan imtina edilen aracın iseplakalı beyaz renk TOYOTA marka görece ekonomik sınıf bir araç olduğunu ve uygulan farklı muamelenin sebebinin bu olduğunu,

c. İlgili Restorana daha önce Range Rover model lüks sınıf araç ile gittiğinde vale tarafından herhangi bir sorgulama yapılmaksızın aracın teslim alındığını, bu durumun da Restoran tarafından ayrımcılık yapıldığının bir kanıtı olduğunu, valenin "rezervasyon" sorgulama işlemini araçları seçme konusunda bir bahane olarak kullandığını,

ç. İlgili Restoranın İşletme Müdürü T.T.'ye 27.09.2022 tarihinde yaşanan olayı içeren bir e-posta gönderdiğini, Restoran tarafından 29.09.2022 tarihinde verilen cevapta ayrımcılığa ilişkin iddiaların kabul edilmediğini, uğradıkları ayrımcılığın giderilmesine ilişkin herhangi bir aksiyon planı öngörülmediğini ve talebinin reddedildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap MSA Mesleki Eğitim ve Ticaret Anonim Şirketi alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın iddiasına konu olayın kültürel bir alan olan Sabancı Müzesi bahçesinde meydana geldiğini, bu alan içerisinde Sabancı Müzesi ve ayrıca Şirkete ait bir Restoran bulunduğunu, genellikle Restorana gelen araçların üst otoparka, müzeye gelen araçların ise alt otoparka alındığını, doğal olarak gerek Restorandaki gerekse de müzedeki mevcut günlük bazı durumlara göre farklı park programının olabileceğini,

b. Başvuranın "TOYOTA" markasını sözde alt bir marka olması ve aracının vale tarafından bu nedenle teslim alınmadığını iddia ettiğini ancak TOYOTA'nın dünyanın en büyük otomobil üreticisi olduğunu, dünyanın en sorunsuz araçlarını ürettiğini ve yıllardır devletimize milletimize istihdam, vergi anlamında ciddi katkıda bulunduğunu, böyle bir markayı alt, kalitesiz ya da diğerinden zayıf bir marka olarak görmenin asla mümkün olamayacağını, zira bu markanın tanınırlığı ve kalitesinin her türlü tariften uzak olduğunu,

c. Restoran misafirlerine yaklaşık 5 yıldır hizmet vermekte olduğunu, bu süre içinde ilk kez ayrımcılık yapıldığına ilişkin bir geri dönüş aldığını, sürece dahil olunarak hemen tüm ekipler ile görüşüldüğünü, güvenlik kontrolü sırasında misafirlere nereye geldiklerine dair bir soru yöneltildiğini, Müze ziyaretçilerini Müzeye ait otoparka, Restoran misafirlerinin ise üst otoparka yönlendirildiğini, vale ekibine yapılan beyan üzerine araçlardan ilkinin MSA'nın Restoranına, diğerinin ise Müze ziyaretçisi olarak anlaşıldığı için müze ziyaretçileri için tahsis edilen otoparka yönlendirildiğini,

ç. Şirketin ayrımcı bir uygulamasının olmadığını, markaya göre farklı bir uygulama yapıldığı yönünde soyut bir iddia dışında hiçbir delil bulunmadığı gibi, Başvurucunun aracına otoparkta yer verildiğini, kendisinin Restorana geldiğini ve en iyi bir biçimde ağırlandığının kendi ifadelerinden de anlaşıldığını,

d. Başvuranın dilekçesindeki beyanında "*Bu durumun İstanbul'un özellikle boğaz hattında ver alan sözde 'kaliteli' ancak özünde taşra zihniyeti ile yönetilen mekanları tarafından sıkça kullanıldığının bilinen bir husus olduğu...*" ifadelerinin yer aldığını, söz konusu ifadelerin incitici ve ayrımcı bir söylem olduğunu, sonuç itibarıyla Şirketin herhangi bir şekilde ayrımcılık yapmadığını iddia etmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran sunduğu yazılı görüşte özetle;

a. Başvuru dilekçemde yer alan ve eleştiri sınırları içerisinde kalan ifadelerinin muhatap tarafından kendisini suçlamak için kullanıldığını, muhatabın otomobil markaları üzerinden yaptığı açıklamalara anlam verememekle birlikte, markaların toplum nezdindeki değer algısının göz ardı edilemeyeceğini, hiç sorgulanmadan kabul edilenplakalı AUDI marka araç A5 model ve şu an sıfır bayi fiyatı 3.750.000 TL'den başlayan lüks bir araç iken, kabul edilmeyenplakalı TOYOTA marka Corolla model ve şu an sıfır bayi fiyatı 1.000.000 TL'den başlayan ekonomik sınıf bir filo kiralama aracı olduğunu,

b. Muhatap Şirket için marka ve model bir anlam ifade etmiyorsa rezervasyon konusunda herhangi bir farkı bulunmayan iki araçtan neden lüks araç için herhangi bir rezervasyon sorgusu yapılmaksızın vale hizmeti verilirken, diğer ekonomik sınıf araç için rezervasyon şartı aranarak vale hizmeti sunulmaktan imtina edildiğinin haklı ve makul gerekçelerle açıklanamadığını iddia etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmelidirler."

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin (d) bendine göre doğrudan ayrımcılık *"Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi (...)"* ifade eder.

7. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. (4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür."

8. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık. (...)"

9. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık yasağının kapsamı" başlıklı 5'inci maddesi şöyledir:

"(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (...)"

10. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"(...) g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...)"

11. 6701 sayılı Kanun'un "İspat yükü" başlıklı 21'inci maddesi şöyledir:

"(1) Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda,

başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası "*Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.*" hükmünü haizdir. Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre; "*İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.*" Bu çerçevede başvuran, başvuru dilekçesinde, adı geçen Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen servet temelinde ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunmaktadır. Ayrıca başvuranın e-posta yolu ile Şirkete mesaj atmak suretiyle muhataba başvurduğu ve başvuru üzerine herhangi bir olumlu sonuç alamadığı anlaşılmıştır. Yapılan inceleme neticesinde başvurunun esastan incelenebilecek bir başvuru olduğu değerlendirilmesine varılmıştır.

13. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. Tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelere göre herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden eşit bir şekilde yararlanma; ayrımcılığın her türüne, şiddet ve taciz uygulamalarına karşı korunma hakkına sahiptir. Bu bağlamda İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 2'nci maddesi "*Herkes ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka türden kanaat, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş veya başka türden statü gibi herhangi bir ayırım gözetilmeksizin, bu Bildirgede belirtilen bütün hak ve özgürlüklere sahiptir.*" hükmünü haizdir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesinde "*Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.*" hükmüne yer verilmiştir.

14. Başvuranın vale hizmetinden aracının TOYOTA marka olması nedeniyle yararlanamadığını, arabanın ekonomik sınıf bir araç olması nedeniyle vale hizmetinin kendisine verilmediğini, dolayısıyla servet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiğini iddia ettiği görülmektedir. Bu kapsamda öncelikle bu ayrımcılık iddiasının servet temeli ile bağlantısının kurulması gerekmektedir. "Servet" kavramı; zenginlik, varlık, mal-mülk olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanımında ise sahibinin belli bir zamana değin biriken varlıklarının o anki toplam değeri veya sahibine gelir sağlayan taşınır ve taşınmaz değer olarak ifade edilmektedir. Kişinin maddi olanakları ve varlıklarını yapısında barındıran bir kavram olan serveti sebebiyle meşru ve makul bir temele dayanmayan farklı muameleye maruz kalması, ayrımcılık yasağının ihlaline sebebiyet vermektedir.

15. Servet temeli, uluslararası belgelerde çeşitli kavramlarla ifade edilmekte, sosyoekonomik

statü, sosyal köken, sosyal statü, sosyal konum, sosyal durum, sosyal sınıf, mülkiyet, ekonomik durum, mali durum ve işsizlik gibi ayrımcılık temelleriyle birlikte ele alınmakta veya bu kavramların yerine kullanılmaktadır. [Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK), Ayrımcılık Temelleri Serisi, No: 7, s. 3]. Örneğin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesinde sosyoekonomik statü temellerine yer verilmiştir. Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlükler bakımından sosyal köken ve servet temelinde ayrımcılık açıkça yasaklanmıştır. Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 2'nci maddesi ulusal veya sosyal köken ve mülkiyet temelinde ayrımcılığı yasaklamıştır. BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 2'nci maddesinde Sözleşme'de belirtilen hakların ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet ya da başka bir statü bakımından herhangi bir ayırım gözetilmeksizin uygulanması teminat altına alınmıştır. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesinin 20 No'lu Genel Yorumu'nda sosyal köken bir kişinin kalıtsal sosyal statüsüne atıfta bulunularak mülkiyet durumu, doğum, sosyal ve ekonomik durum ile bağlantılı olarak tanımlanmıştır. Sosyal ve ekonomik durum, "Başka Statüler" başlığı altında "*Bireyler ve gruplar toplum içerisinde belirli bir ekonomik ya da sosyal gruba ya da tabakaya mensup olmaları nedeniyle keyfi muameleye maruz kalmamalıdır. Yoksulluk içerisinde yaşayan ya da evsiz bir kişi, sosyal ve ekonomik durumu nedeniyle yaygın şekilde ayrımcılığa, yaftalamaya ve olumsuz kalıp yargılara maruz kalabilir ve bu durum söz konusu kişinin diğer kişilerle eşit biçimde eğitim ve sağlık olanaklarından yararlanmasının ve yanı sıra kamusal mekânlara eşit bir biçimde erişiminin engellenmesine yol açabilir.*" şeklinde açıklanmıştır. Ayrımcılığın yasaklandığı bir neden olarak mülkiyet durumu "*geniş bir kavramdır ve gayrimenkul mülkiyetini (örneğin, toprak mülkiyetini ya da kullanım hakkını) ve kişisel mülkiyeti (örneğin, fikri mülkiyeti, mal ve taşınabilir eşyaları, geliri) ya da mülkiyet sahibi olmamayı içerir*" şeklinde tanımlanmıştır (BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, E/C.12/GC/20, 10/6/2009, para. 24,25,35). Dolayısı ile somut olay kapsamında TOYOTA marka araca sahip olduğu için vale hizmetinden yararlanılmadığı iddiasının, arabanın taşınır mülkiyete ait olması vebelli bir ekonomik gelir seviyesini gösteriyor olması nedeniyle servet temeline konu olabileceği değerlendirilmiştir.

16. Başvuran "MSA'nın Restoranı" isimli restoran için 25 Eylül 2022 Pazar günü 4 kişilik aile grubu ile saat 15:30 civarı binaya 2 araç ile giriş yaptıklarını, grubun 2 farklı araçta olduğunu ve diğerinden önce vale yerine ulaşan aracın vale görevlisi tarafından herhangi bir sorgulama yapılmaksızın teslim alındığı halde ikinci aracın vale sorumlusu tarafından rezervasyon sorgulamasına tabi tutularak rezervasyon olmaması sebebiyle teslim alınmadığını, yaşanan olayda grubun sorgulamaya tabi tutulmadan vale tarafından teslim alınan aracınınplakalı siyah renk AUDI marka lüks sınıf araç olduğunu, vale yerine 5 dakika sonra giden ve teslim alınmaktan imtina edilen aracın iseplakalı beyaz renk TOYOTA marka görece ekonomik sınıf bir araç olduğunu ve uygulanan farklı muamelenin sebebinin bu fark olduğunu, ilgili Restorana daha önce Range Rover model lüks sınıf araç ile gittiğinde vale tarafından herhangi bir sorgulama yapılmaksızın aracın teslim alındığını, bu durumun da Restoran tarafından ayrımcılık yapıldığının bir kanıtı olduğunu, valenin "rezervasyon" sorgulama işlemini araçları seçme konusunda bir bahane olarak kullandığını dile getirmektedir. Somut olayda başvuran temelde Restoranın sunmuş olduğu vale hizmetinden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde

yararlanmadığını, hizmet alımını engelleyen veya zorlaştıran farklı muameleye maruz kaldığını iddia etmektedir. Bu bağlamda somut olayda doğrudan ayrımcılık değerlendirilmesi yapılması gerektiği kanaatine varılmıştır. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinin (d) bendine göre doğrudan ayrımcılık *"Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi (...)"* ifade eder.

17. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ayrımcılık; objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/9/2002, para. 48; AİHM, *Okpisz/Almanya*, B. No: 59140/00, 15/2/2006, para. 33). Farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanması hususu ise AİHM tarafından belirli kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu durumda, söz konusu meşruluğun varlığı ilk olarak, demokratik bir toplumda geçerli olan ilkeler göz önünde bulundurularak söz konusu tedbirin amacı ile etkileri arasındaki ilişki bağlamında değerlendirilmelidir. Sözleşme’de belirtilen bir hakkın kullanılmasının ardındaki muamele farklılığının sadece meşru bir amaca yönelik olması tek başına yeterli değildir. 14’üncü maddedeki ayrımcılık yasağı, gerçekleştirilmek istenen amaç ile kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisi bulunmadığı takdirde de aynı şekilde ihlal edilmektedir (AİHM, *Belçika Dil Davası*, B. No: 1474/62;... 23/7/1968, para. 10). Mahkeme son zamanlardaki içtihatlarında kısaca ayrımcılığı “*göreceli olarak benzer durumda olan kişilere nesnel ve makul bir gerekçesi olmaksızın farklı davranılması*” olarak tanımlamaktadır (AİHM, *Zarb Adami/Malta*, B. No:17209/02, 20/09/2006, para. 71).

18. AİHM’e göre benzer durumlardaki kişilerin gördükleri muamelede, belirlenebilir bir özelliğe dayalı bir farklılık varsa doğrudan ayrımcılıktan söz edilebilir (AİHM, *Carson ve Diğerleri/ Birleşik Krallık [BD]*, B. No: 42184/05, 16/3/2010, para. 61). Bir bireyin farklı muameleye tabi olması odağında gelişen doğrudan ayrımcılığın temelinde istenmeyen bir muamele vardır. BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hakları Komitesinin 20 No’lu Genel Yorumu’nda doğrudan ayrımcılık şöyle tanımlanmıştır: *“Bir bireyin benzer bir durumda diğer bir bireye göre ayrımcılığın yasaklandığı nedenler temelinde daha olumsuz bir muamele görmesi, ayrıca karşılaştırılabilir benzer bir durum söz konusu olmadığında ayrımcılığın yasaklandığı nedenler temelinde yapılan ve zarar veren eylemleri ya da ihmalleri de içerir.”* (BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi; Genel Yorum 20; "Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklarda Ayrımcılık Yasağı"; UN Doc, E/C. 12/GC/20; 10 Haziran 2009; para. 10).

19. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre ayrımcılık iddiasının ciddiye alınabilmesi için başvuranın kendisiyle benzer durumdaki başka kişilere yapılan muamele ile kendisine yapılan muamele arasında bir farklılığın bulunduğunu ve bu farklılığın meşru bir amaç olmaksızın ırk, renk, cinsiyet, din, dil vb. ayrımcı bir nedene dayandığını makul delillerle ortaya koyması gerekmektedir (AYM, *Devrim Evin*, B. No: 2013/2069, 20/2/2014, para. 34). 6701 sayılı Kanun’un “*İspat yükü*” başlıklı 21’inci maddesi de *“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya*

koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir. ” hükmünü haizdir. Somut olayda başvuran 4 kişilik aile grubu ile binaya 2 araç eşliğinde giriş yaptıklarını, vale tarafından teslim alınan aracınplakalı siyah renk AUDI marka lüks sınıf araç olduğunu, vale yerine 5 dakika sonra giden ve teslim alınmaktan imtina edilen aracın ise plakalı beyaz renk TOYOTA marka görece ekonomik sınıf bir araç olduğunu, her iki aracın da Restorana rezervasyon yaptırmadan geldiğini belirtmektedir. Şirket Kurumumuza sunmuş olduğu görüş yazısında Müze ziyaretçilerini Müzeye ait otoparka, Restoran misafirlerinin ise üst otoparka yönlendirildiğini, somut olayda ise valenin ikinci aracın müzeye geldiğini düşünerek diğer otoparka yönlendirdiğini ifade etmektedir. Restoran söz konusu farklı uygulamanın kesinlikle araçların marka ve modelleri ile ilgili olmadığını belirtmektedir. Somut olay kapsamında tarafların ifadeleri dışında somut bir belge, görüntü ve bilgi olmadığı görülmektedir. İki aracın aynı aileye ait olduğunun kabul edilmesi durumunda bile iki aracın vale yerine 5 dakika arayla girmiş olduğu ve araçtaki kişiler ile valenin ne konuştuğunun tespit edilmemiş olduğu da göz önüne alındığında, başvuran ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine ilişkin kuvvetli emareleri ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyamamaktadır. Bu durumda başvuranın ayrımcılık yasağını ihlal etmediğini ispatlaması gerekmektedir.

20. Başvuranın 4 kişilik aile grubu olarak 2 araç ile giriş yaptıkları, grubun 2 farklı araçta olduğu ve diğerinden önce vale yerine ulaşan aracın vale görevlisi tarafından herhangi bir sorgulama yapılmaksızın teslim alındığı halde ikinci aracın vale sorumlusu tarafından rezervasyon sorgulamasına tabi tutularak teslim alınmadığı, vale tarafından teslim alınan aracının siyah renk AUDI marka lüks sınıf araç olduğunu, vale yerine 5 dakika sonra giden ve teslim alınmaktan imtina edilen aracın ise beyaz renk TOYOTA marka görece ekonomik sınıf bir araç olduğu, servet temelinde ayrımcılığa uğradığı iddialarına karşılık; Muhatap Şirket, TOYOTA'nın dünyanın en büyük otomobil üreticisi olduğunu, dünyanın en sorunsuz araçlarını ürettiğini ve yıllardır devletimize milletimize istihdam, vergi anlamında ciddi katkıda bulunduğunu, böyle bir markayı alt, kalitesiz ya da diğerinden zayıf bir marka olarak görmenin asla mümkün olamayacağını, zira bu markanın tanınırlığı ve kalitesinin her türlü tariften uzak olduğunu ifade etmiştir. Yapılan bu açıklamalar üzerine AUDI ve TOYOTA markalarının fiyat aralıkları kontrol edilmiştir. Benzer fiyatlara iki farklı markadan çeşitli modellerde araçlar alınabileceği dolayısıyla tek başına markanın kişilerin servetine ilişkin doğru bir bilgi veremeyeceği değerlendirilmektedir.

21. Muhatap Şirket; Restoranın yaklaşık 5 yıldır hizmet vermekte olduğunu ilk kez ayrımcılık yapıldığına ilişkin bir geri dönüş alındığını, atılan e-posta sonrası hemen tüm ekipler ile görüşüldüğünü, güvenlik kontrolü sırasında misafirlere nereye geldiklerine dair bir soru yöneltildiğini, Müze ziyaretçilerinin Müzeye ait otoparka, Restoran misafirlerinin ise üst otoparka yönlendirildiğini, vale ekibine yapılan beyan üzerine araçlardan ilkinin MSA'nın Restoranına, diğerinin ise Müze ziyaretçisi olarak anlaşıldığı için müze ziyaretçileri için tahsis edilen otoparka yönlendirildiğini ifade etmiştir. Başvuran ise söz konusu farklı uygulamanın araba markalarının farklı olmasından kaynaklandığını ifade etmiştir ancak farklı uygulamanın valenin ayrımcılık kastından kaynaklandığını ortaya koyacak somut bir veriyi dosyaya sunamamıştır.

22. Muhatap Şirket başvurucunun aracına otoparkta yer verildiğini, kendisinin Restorana geldiğini ve en iyi bir biçimde ağırlandığını bunun kendi ifadelerinden de anlaşıldığını dolayısı ile ayrımcı

bir muamelenin olmadığını dile getirmiştir. Başvuran tarafından Kurumumuza iletilen dilekçede ve muhatap Şirkete yazılan e-postada da aracını Müzenin önündeki otoparka park ettiği, rezervasyon yapmamalarına rağmen Restoran çalışanlarının hemen kendilerine masa ayırdığı ve çalışanların kendileri ile ilgilendiği belirtilmiştir. Restoran içinde verilen hizmetin iyi olduğu başvuran tarafından da kabul edilmektedir. Bu durum restoran içi hizmet sunumunda kişilerin araçlarının marka ve modeline göre hareket edilmediği, restoranın müşterilerine servetlerine göre farklı bir uygulamada bulunmadığı karinesini güçlendirmekte ve vale hizmetinde farklı muamelede bulunulmasının ayrımcılık kastı içermediği argümanını güçlendirmektedir.

23. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; başvuran tarafından servet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine ilişkin kuvvetli emarelerin ortaya konulmadığı, Şirket tarafından vale hizmetinde uygulanan farklı muamelenin ayrımcılık kastı ile yapıldığının başvuran tarafından ortaya konamadığı bu suretle ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

16/8/2024 tarihinde, Prof. Dr. Muharrem KILIÇ ve Dilek ERTÜRK'ün karşı oylarıyla, OY ÇOKLUĞUYLA karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Afişan TİRYAKİ
II. Başkan

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

Saffet BALIN
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi

Ek: 2024/752 M.Y. Kurul Kararı Prof. Dr. Muharrem KILIÇ ve Dilek ERTÜRK

Karşı Oyu (2 Sayfa)

16.10.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : M.Y.
Karar Numarası : 2024/752

6701 sayılı Kanun'un "İspat yükü" başlıklı 21'inci maddesi de "Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir." hükmünü haizdir. Somut olayda başvuran 4 kişilik aile grubu ile binaya 2 araç eşliğinde giriş yaptıklarını, vale tarafından teslim alınan aracınplakalı siyah renk AUDI marka lüks sınıf araç olduğunu, vale yerine 5 dakika sonra giden ve teslim alınmaktan imtina edilen aracın iseplakalı beyaz renk TOYOTA marka görece ekonomik sınıf bir araç olduğunu, her iki aracın da Restorana rezervasyon yaptırmadan geldiğini belirtmektedir. Şirket Kurumumuza sunmuş olduğu görüş yazısında Müze ziyaretçilerini Müzeye ait otoparka, Restoran misafirlerinin ise üst otoparka yönlendirildiğini gerekçe göstererek araçlardan birine diğerinden farklı muamelede bulunduğu ifade etmiştir. Dolayısı ile başvuran ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koymaktadır. Bu durumda muhatap Şirketin ayrımcılık yasağını ihlal etmediğini ispatlaması gerekmektedir.

Muhatap Şirket, başvuranın 4 kişilik aile grubu olarak 2 araç ile giriş yaptıkları, grubun 2 farklı araçta olduğu ve diğerinden önce vale yerine ulaşan aracın vale görevlisi tarafından herhangi bir sorgulama yapılmaksızın teslim alındığı halde ikinci aracın vale sorumlusu tarafından rezervasyon sorgulamasına tabi tutularak teslim almadığı, vale tarafından teslim alınan aracının siyah renk AUDI marka lüks sınıf araç olduğunu, vale yerine 5 dakika sonra giden ve teslim alınmaktan imtina edilen aracın ise beyaz renk TOYOTA marka görece ekonomik sınıf bir araç olduğu, servet temelinde ayrımcılığa uğradığı iddialarına karşılık; TOYOTA'nın dünyanın en büyük otomobil üreticisi olduğunu, dünyanın en sorunsuz araçlarını ürettiğini ve yıllardır devletimize milletimize istihdam, vergi anlamında ciddi katkıda bulunduğunu, böyle bir markayı alt, kalitesiz ya da diğerinden zayıf bir marka olarak görmenin asla mümkün olamayacağını, zira bu markanın tanınırlığı ve kalitesinin her türlü tariften uzak olduğunu ifade etmiştir. Bu açıklama kapsamında araçlar arasındaki fiyat farkının ve lüks araçların bireylerin algısı üzerindeki etkisinin görmezden gelindiği anlaşılmaktadır. Buna ek olarak TOYOTA markasına ilişkin söylenmiş olan bu sözlerin; neden AUDI marka araca binen bir kişinin vale hizmetinden yararlanırken, TOYOTA marka araca binen ve aynı koşulda bulunan bir başka kişinin vale hizmetinden yararlanmadığını ortaya koyamadığı değerlendirilmektedir.

Muhatap Şirket; Restoranın yaklaşık 5 yıldır hizmet vermekte olduğunu ilk kez ayrımcılık yapıldığına ilişkin bir geri dönüş alındığını, atılan e-posta sonrası hemen tüm ekipler ile görüşüldüğünü, güvenlik kontrolü sırasında misafirlere nereye geldiklerine dair bir soru yöneltildiğini, Müze ziyaretçilerinin Müzeye ait otoparka, Restoran misafirlerinin ise üst otoparka yönlendirildiğini, vale ekibine yapılan beyan üzerine araçlardan ilkinin MSA'nın Restoranına, diğerinin ise Müze ziyaretçisi olarak anlaşıldığı için müze ziyaretçileri için tahsis edilen

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

otoparka yönlendirildiğini ifade etmiştir. Ancak aynı grubun içinde bulunan, her iki araçtaki kişilerin de rezervasyon yapmadığı ve aynı Restorana gelerek birlikte yemek yedikleri düşünüldüğünde Müze ziyaretçilerinin ve Restorana gelen kişilerin otopark konusunda birbirinden ayrıldığı savunması somut olayda meydana gelen farklı muameleyi ortadan kaldırmamakta ve farklı muameleyi haklılaştırılmamaktadır. Vale tarafından teslim alınan araçla teslim alınmayan araçtaki kişilerin rezervasyonu yoktur, grup olarak gelen kişiler Müze ziyaretinden sonra Restorana girmek istemişlerdir. Yapılan bu açıklamada aynı durumda bulunan araçlardan birinin vale tarafından teslim alınırken diğerinin alınmamış olmasının sebebi anlaşılamamıştır.

Muhatap Şirket başvuru aracına otoparkta yer verildiğini, kendisinin Restorana geldiğini ve en iyi bir biçimde ağırlandığını bunun kendi ifadelerinden de anlaşıldığını dolayısı ile ayrımcı bir muamelenin olmadığını dile getirmiştir. Başvuran tarafından Kurumumuza iletilen dilekçede ve muhatap Şirkete yazılan e-postada da aracını Müzenin önündeki otoparka park ettiği, rezervasyon yapmalarına rağmen Restoran çalışanlarının hemen kendilerine masa ayırdığı ve çalışanların kendileri ile ilgilendiği belirtilmiştir. Ancak Restoran içinde verilen hizmetin iyi olması, başvuranın aracını Müze önündeki otoparka koyabilmiş olması ile vale hizmetinden yararlanamamış olması farklı konulardır. Bu durumda Restoran içinde verilen hizmet vale hizmetindeki farklı muamele uygulamasının nedenini açıklamadığı gibi, söz konusu farklı muameledeki ayrımcılık saikini de ortadan kaldırmamaktadır.

Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; başvuran tarafından servet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine ilişkin kuvvetli emarelerin ortaya konulduğu, Şirket tarafından vale hizmetinde uygulanan farklı muamelenin nesnel ve haklı bir gerekçeye dayandırılmadığı, Şirket tarafından ayrımcılık yasağının ihlal edilmediğinin ispatlanamadığı, başvuranın Restoran nezdinde sunulan vale hizmetinden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasının engellendiği ve bu suretle ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine vararak;

Sayın çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Kurul İşleri ve Kararlar Birimi
Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>